

Predikan i Skepplanda kyrka 2020 av Tobias Bäckström

Bönsöndagen

"Bönen"

Ps 13

Rom 8:24-27

Matt 6:5-8

Ps: 238, 1:4, 522, 210, 399, 8

Bön provocerar. Igår skrev Björn Ulvaeus en artikel i SvD: "när coronaviruset härjar, är det extra svårt för oss "non believers" att förstå varför människor ber till den som i förstone förorsakat eländet i enlighet med sin egen plan".

Och för ett par veckor sedan var det Csaba Perlenberg i en krönika i GT som blev provocerad över att riksdagsledamoten Roland Utbult tackat dem som bett för honom när han insjuknat i Covid-19. Utbult var övertygad om att detta hade hjälpt honom att bli frisk vilket Perlenberg avvisar: "böner räddar inte från Covid-19", och han lägger till: "Att hävda att böner skulle ha räddat Utbults liv är också att antyda att de över 2 000 svenskar som omkommit skulle ha kunnat räddas om bara tillräckligt många hade bett för deras överlevnad."

Ja, när en tsunami eller en pandemi inträffar kommer sådana här frågor upp till ytan även i landets vanliga media. Och det är naturligtvis viktiga frågor, Gud vill att vi ställer dem. Bibelns författare tvekade inte att ställa dem, särskilt inte psaltaren. Dagens psaltarpsalm är ett sådant exempel: "Hur länge skall du glömma mig, Herre? Hur länge skall du dölja ditt ansikte? Hur länge skall tankarna mala, mitt hjärta ängslas dag efter dag?"

Men om vi ska återgå till Perlenberg så tror inte jag heller att det är bönerna i sig som räddar oss utan Gud. Tror man att böner räddar, tror man på magi, där det viktiga blir att kunna de rätta formlerna- och på så sätt betvinga Gud. Men det är inte våra böner som har kraft att ta kål på viruset. Det är förstås Gud, som lyssnar på våra böner, som har den makten. Och då går det inte automatiskt, vi får inte allt vi ber om.

Men hur ser relationen ut mellan Gud och världen? Gud är ju skaparen, men finns han närvarande i sin skapelse? Eller har han dolt sitt ansikte, har han lämnat världen med dess sjukdomar och annat elände åt sitt öde. Hör han våra böner?

Ja, om bönhörelse kräver att Gud gång på gång måste upphäva naturlagarna, om det bara är det som räknas som ett under så blir jag lite tveksam. Gud har skapat naturlagarna och de förhållanden som vi lever under – varför skulle han gjort det om han sen i tid och otid skulle bryta med dem.

Jag tänker mig inte Gud som en kosmisk trollkarl som *utifrån* griper in i vår värld. För Gud finns närvarande i tillvarons minsta byggstenar och kan också styra över sin skapelse. Men det sker då *inifrån* skapelsen själv.

Gud finns alltså närvarande i alla läkeprocesser – oavsett om det handlar om vårt eget immunförsvar eller när det gäller de mediciner som läkaren skriver ut. När det sker som vi kallar mirakel tar Gud en genväg, men Gud är även närvarande i de andra sätten också.

Men det svarar förstås inte på Perlenbergs fråga: varför helas inte alla sjuka – oavsett om det sker genom mirakel eller genom vårt immunförsvar.

Jag sa innan att sådana frågor brukar komma upp i samband med en kris eller katastrof. Man kan ju undra varför frågan inte är lika brännande där emellan. För vad gör Covid-19 med dödligheten? Ingenting faktiskt! Dödligheten för oss människor är fortfarande 100 % precis som den var innan. Men då trängde inte dessa frågor fram i medias krönikor.

En del av *svaret* är alltså *frågorna* som både Ulvaeus och Perlenberg stannar vid. En pandemi får människor att vakna, stanna upp och tänka efter. Döden är ju det ofrånkomliga slutet oavsett om det sker i en pandemisk sjukdom eller med det vanliga åldrandet.

Vi ställer frågor till Gud: varför tillåter han detta? Frågor som redan Gamla testamentets psalmförfattare ställde. Vi har inget annat svar än att denna världen är ett provisorium. En förberedelse för något mer. Sjukdom och död innebär inte slutet.

Istället är den viktigaste frågan den som ställs till oss. Hur förhåller *du* dig till att denna världen inte är allt. Att livet är en utmätt tid. En nådatid som Gud har gett dig.

Men när våra liv lunkar på i bekvämt tempo är den frågan inte lika pockande. Det är ju det som är paradoxala: det är när vi har anledning att ifrågasätta Gud, som vi kommer ihåg honom.

Glöm inte bort Gud! *Bön* är det viktigaste medlet för att komma ihåg honom. Glöm alltså inte bort att be. Gör det då någon skillnad att be? Den viktigaste skillnaden sker med bedjaren själv. Bön är att vända dig mot Gud, det är som att ställa in radiokanalen efter Guds station. Bön är att gå in i kammaren och be till fadern som ser till det fördolda.

Den där kammaren som Jesus talar om kan också handla om ett rum i ditt eget inre. Det är ett rum som du bär med dig var du än befinner dig. Du kan öppna dig för Gud när du går en promenad eller när du sitter i din bil.

Men gör inte bön någon mer skillnad? Skillnad i världen, för sjuka och lidande? Ja, vad skulle hända om alla bedjare upphörde med att be? Vad skulle hända om kyrkans förbön tystnade. Jag tror att det skulle bli en stor skillnad. Gud vill hjälpa oss och dem som vi ber för. Han vill ge oss av sina goda gåvor, men han vill att vi ber om det först. Annars skulle vi glömma bort honom. En gåva som vi får utan att ha bett om, skulle vi inte betrakta som en gåva utan som en självklarhet. Och så småningom skulle vi kräva det som en rättighet.

Det går naturligtvis inte att experimentellt utreda vilken skillnad bön gör. Bön är relation mellan ett jag och ett du. Finns en sådan relation blir bönen väldigt självklar. Det är kanske detta som icke-troende aldrig kan förstå. Den första och viktiga delen av relationen är Guds relation till dig. Bönen är ditt svar på denna relation.